

BLOG

O architektoch, architektúre a komore – 1. časť

1.3.2011 o 18:43 | Prečítané 837-krát

Nasledujúci príspevok som napísal 6.1.2011 s tým, že bude uverejnený v Informáciách SKA. To sa aj stalo. Uverejňujem ho na blogu preto, lebo naň reagoval - člen predstavenstva SKA kolega Bohumil Kováč v diskusii v predchádzajúcich blogoch a tiež preto, že aby si ho mohli prečítať aj nečlenovia SKA.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia. Koniec starého a príchod nového roka je časom bilancí a úvah. V rámci bilancí som si položil aj nasledujúcu otázku:

PREČO SOM ČLENOM KOMORY?

So svojimi odpoveďami sa chcem s Vami podeliť, ba čo viac, chcem Vás požiadať aby ste si aj Vy položili túto otázku a z nej vyplývajúce ďalšie otázky a aspoň sa zamysleli nad svojimi odpoveďami.

Tak prečo som členom Slovenskej komory architektov (SKA)? Odpoveď je prostá. Lebo, ak chcem vykonávať svoje povolanie, mi členstvo v komore prikazuje zákon.

Komora nie je spolkom v zmysle združovania sa ľudí s rovnakými záujmami a názormi. Na to, aby sme si spolu nezáväzne „pokecali“ máme Spolok architektov Slovenska. Členstvo v komore je o inom.

Z tejto odpovedi akosi automaticky vyplýva druhá otázka:

BOL BY SOM ČLENOM KOMORY AK BY MI TO ZÁKON NEPRIKAZOVAL?

Odpoveď je, aspoň v mojom prípade, jednoduchá. Nie. Tak ako vnímam Komoru dnes nemal by som na to žiadny dôvod.

A nakoniec tretia otázka:

ZA AKÝCH PODMIENOK BY SOM CHCEL BYŤ ČLENOM KOMORY, AK BY MI TO ZÁKON NEPRIKAZOVAL?

Odpoveď na túto otázku už nie je taká jednoduchá ako na dve predchádzajúce. V skratke by som povedal, že za nasledujúcich podmienok:

- Ak by Komora hájila moje záujmy ako jej člena, okrem iného aj moje autorské práva.
- Ak by komora hájila záujmy a postavenie architektov v spoločnosti.
- Ak by komora hájila dôstojné legislatívne postavenie architektov v procese prípravy a realizácie stavieb.

Každý z uvedených bodov by si zaslúžil samostatný príspevok, ale budem sa snažiť byť stručný. A začnem teda od posledného bodu.

Legislatívne postavenie architekta v procese prípravy a realizácie stavieb.

V procese prípravy a realizácie stavieb – v ideálnom prípade architektonických diel – je

najdôležitejším zákon č.50/1976 – Stavebný zákon. Ak sa však doň začítate, márne tam budete hľadať architekta ako neopomenuteľného tvorca architektonického diela. Alebo aj inak. Ako neopomenuteľného spracovateľa architektonicko-stavebnej časti projektovej dokumentácie. Stavebný zákon a vykonávacie vyhlášky pracujú len s pojmom „oprávnená osoba“ a konkrétny výklad tohto pojmu ostáva na stavebných úradoch. Tie však poznajú len oprávneného projektanta statiky, vody, kúrenia atď. Architekta žiaľ nie. A tak architektom ostáva len tíško závidieť svojim kolegom statikom, elektrikárom, vodárom, dopravákom a mnohým ďalším ich pevné a neopomenuteľné postavenie v legislatívnom procese.

Pre väčšiu zrozumiteľnosť ešte inak.

Stavebný úrad v zmysle zákona č.50/1976 a naň nadväzujúcich vyhlášok, nevydá územné rozhodnutie a ani stavebné povolenie ak príslušné časti priloženej dokumentácie nebudú spracované „oprávnenou osobou“, oprávneným projektantom. Kto to však je v konkrétnych prípadoch stavebný zákon nič nehovorí. Stavebné úrady teda logicky určili, že statiku musí spracovať statik s okrúhrou pečiatkou, vodu - vodár, dopravu - dopravák, atď. Len architektúru v rámci architektonicko-stavebného riešenia nemusí spracovávať architekt! Veď načo? Stačí aj okrúhla pečiatka statika, tak, ako je to bežné pri katalógových rodinných domoch! V lepšom prípade túto časť projektovej dokumentácie spracuje a opečiatkuje stavebný inžinier. Tu ako by logika veci nič nevravela o tom, že architektúru musí spracovávať architekt. A tak sa architektom nepodarilo legislatívne sa ukotviť v procese prípravy a realizácie stavieb. Prečo? A hlavne, čo s tým?

Malý príklad z mojej praxe:

Pri spracovávaní podkladov pre územné konanie malej predajne som bol upozornený, že štyri parkovacie miesta, ktoré som navrhol na pozemku investora, musia byť navrhnuté oprávneným projektantom dopravy. Nič proti tomu, ak by sa aj mojej profesii dostalo takéhoto legislatívneho postavenia! Pretože v uvedenom príklade nejde o nič iné len o legislatívu. Tie štyri parkovacie miesta nevyzerali inak ani po tom, čo ich navrhol oprávnený projektant dopravy.

Jednotlivé časti projektovej dokumentácie – profesie, musia bezpodmienečne spracovávať príslušní oprávnení projektanti. Neplatí to však o architektúre. Niekedy sa pýtam sám seba načo som vlastne študoval architektúru. Veď robiť som ju mohol aj so svojim titulom stavebného inžiniera. (Teraz sa nezaobieram otázkou s akými výsledkami.)

Kolegovia stavební inžinieri dostávajú v Slovenskej komore stavebných inžinierov (SKSI) Autorizačné osvedčenie ktoré ich oprávňuje vykonávať „Komplexné architektonické a inžinierske služby“ Oprávnenie s týmto textom má aj moja manželka. Nič to, že vyštudovala vodárinu a tejto profesii sa roky venuje.

Držiteľ pečiatky s označením A1 vydanéj SKSI je podľa osvedčenia a aj podľa „Vnútrokomorového písomného výkladu“ SKSI, oprávnený okrem iného vykonávať:

a, - „architektonické štúdie“:

- o „urbanistické štúdie“
- o „objemové a priestorové štúdie jednotlivých objektov“
- o „stavebno-architektonické štúdie, pri čom architektonickým riešením stavby sa rozumie celistvé a súhrnné dispozičné, tvarové, výtvarné, materiálové, konštrukčné aj prevádzkové riešenie stavby – vrátane interiéru“

b, - „vykonávanie komplexnej projektovej činnosti, najmä, na vypracúvanie architektonických návrhov“

- o „vypracovanie architektonického návrhu“

- o „vypracovanie dokumentácie interiéru“

c, - „spracúvanie príslušnej časti územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie“

- o „urbanistické štúdie“

- o „územné prognózy“
- o „územný plán obce“
- o „územný plán zóny“

Pozorný čitateľ si iste všimne, že stavebný inžinier je oprávnený robiť všetko to, čo architekt a väčšinu toho, čo môže robiť krajinný architekt podľa obsahu oprávnenia zverejneného na webovej stránke SKA. Problém je v tom, že tieto definície a toto zmiešanie pojmov a kompetencií priniesol zákon č. 138/1992 na ktorého zneniesia obe komory odvolávajú. SKA na § 4 a SKSI na § 5 zákona. SKSI si to navyše vo svojom „vnútrokomorovom písomnom výklade“ trochu vylepšila. SKA sa uspokojila len s citáciou § 4 zákona.

Tak, ako je to uvedené vyššie to vnímajú aj stavebné úrady. A to, že je to tak, nie je chyba SKSI ! To je z pohľadu „stavárov“ šikovnosť ich stavovskej organizácie, že im vydobyla takéto postavenie! Skutočne ma veľmi zaujíma, čo na takéto voľne narábanie s pojmom architektúra a architektonická tvorba hovorí vo svojich oficiálnych materiáloch naša Komora?. Ja to vidím tak, že vôbec nič. Ak sa ale mýlim, rád sa nechám poučiť.

Tomuto bodu som sa venoval trochu obšírnejšie, lebo pekne ilustruje postavenie architekta. Vyzerá to tak, že ak by sme ako architekti neboli, v podstate by sa nič nestalo - Stavebné úrady by si to ani nevšimli. A nedivme sa. Veď v zmysle výkladu zákona sme plne zameniteľní! Ale ani toto nie je v prvom rade chyba stavebných úradov!

Autor: **Akad.arch.Ing. Igor Mrva**